

ÅMOT KOMMUNE
Postboks 65
2451 RENA

Vår dato: 25.02.2025

Vår ref.: 202504301-2 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 2025/102-1438/2025

Saksbehandler: Trine Økseter

Knudsen/trkn@nve.no

NVEs uttalelse - Offentlig ettersyn av planprogram og varsel om oppstart av kommuneplanens samfunnsdel 2026-2036 - Åmot kommune

Vi viser til brev datert 11.02.2025. Saken gjelder varsel om oppstart og høring av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2026 – 2036 for Åmot kommune.

Om NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har også ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk (urbanhydrologi). NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven (pbl).

NVEs rolle i kommunal planlegging er i hovedsak knyttet til arealbruk. Rammene for NVEs forvaltningsoppgaver framgår av [veileder 2/2017 - Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområde i arealplanlegging](#). Det er viktig at kommunen forankrer viktige hensyn for arealbruken i kommunal planstrategi og planprogram.

NVEs råd og innspill

Av planprogrammet framgår det at ny samfunnsdel skal gi en tydelig retning for utvikling av Åmotsamfunnet og kommunen som organisasjon. Ambisjonen er at samfunnsdelen skal være komprimert og virke som et overordnet strategisk styringsdokument som prioriterer satsningsområder og angir arealstrategi.

ROS og oppdatert kunnskapsgrunnlag

Samfunnssikkerhet, klima- og naturrisiko er trukket fram som et viktig tema til diskusjon under utarbeidelsen av planen. Dette er fokusområder i tråd med våre anbefalinger. Klimaendringer og naturfare bør vies ekstra oppmerksomhet. Arealstrategien i samfunnsdelen må sikre at det settes av nok arealer til å håndtere naturfare. Gode risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) er grunnleggende for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet. Vi forutsetter at kommunen i ROS-arbeidet sikrer at ny og oppdatert kunnskap om fare for flom, skred, erosjon og overvatn blir lagt til grunn for arealplanleggingen. I [rundskriv H-5/18 Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling](#) er det redegjort for de reglene i plan- og bygningsloven som ivaretar hensynet til samfunnssikkerhet.

Oppdatering av vedtatte arealplaner

NVE oppfordrer kommunen til å vurdere hvilke tidligere vedtatte arealplaner som med dagens kunnskap om klimaendringer, naturfare og vassdragsmiljø ikke ville blitt godkjent for utbygging. Kommunen bør ta stilling til om disse tidligere vedtatte arealplanene skal oppheves eller endres. Vi viser til [Grunnlag for rettleiar om revisjon av kommunale arealplanar](#) som kan danne grunnlag for dette arbeidet.

Naturfare og klimaendringer

Åmot kommune har areal som kan være utsett for flom- og skredfare. God arealplanlegging er i mange sammenhenger pekt på som det viktigste virkemiddelet for å forebygge skader fra flom og erosjon, skred og overvann. Pågående klimaendringer vil øke risikoen for skadelige hendelser knyttet til slike farer.

Vi erfarer ofte at det er en utfordring å sette av store nok og sammenhengende areal til å sikre avrenning av vann ved intens nedbør, flom i vassdrag, erosjonsutsatt areal, skredutsatt areal og nødvendige avbøtende tiltak (sikringstiltak). Dette er spesielt viktig ved fortetting og transformasjon. Aktuelle naturfarer må være en premiss for utvikling i kommunen og det må settes av nok areal til å håndtere naturfare.

Klimaendringer gjør det viktigere enn noen gang å sikre en helhetlig forvaltning av nedbørsfeltene. I følge pbl. § 3-1 bokstav g) og i), er tilpassing til forventet klimaendringer og en helhetlig forvaltning av vannets kretsløp en planoppgave. En helhetlig forståelse av vannets kretsløp og hvilke konsekvenser tiltak har for kretsløpet, er avgjørende for å få til en trygg utbygging. Norsk klimaservicesenter har laget klimaprofiler for hele landet. [Klimaprofil for Hedmark](#) gir et kortfattet sammendrag av klimaet, forventede klimaendringer og klimautfordringer som det er viktig å ha med seg i det videre samfunnsplanarbeidet.

I utbyggingsområde bør overvann håndteres på overflaten. Vi anbefaler at det blir tatt utgangspunkt i de naturlege vannvegene. Det må settes av store nok sammenhengende areal i utbyggingsområder til å ivareta trygg bortledning av overvatnet på overflaten.

Samfunnsdelen bør gi føringer for bruk og vern av areal med flomdempende virkning, slik som våtmark, myr, parker, elvebredder og skog. Arealstrategien bør være tydelig på at bekker ikke skal lukkes og det bør ses på muligheter for å åpne lukkede bekker.

En arealstrategi bør skissere en tydelig retning på hvordan samfunnet skal tilpasse seg naturfare på lang sikt og i et endret klima. Vi viser til pbl. § 3-1 bokstav h) som framhever betydninga av samfunnssikkerhet i planleggingen. NVE anbefaler kommunen å forankre en arealstrategi i kommunens samfunnsdel.

Sikring mot naturfare og god overvanns- og vassdragsforvaltning er et viktig bidrag for å oppnå flere av FNs bærekraftsmål, som bærekraftige byer og lokalsamfunn, og stoppe klimaendringene.

Vassdragsmiljø

I «kampen om arealene» erfarer NVE at det noen ganger blir planlagt utfylling i vassdrag. Ofte ved planlegging og utføring av infrastrukturiltak, men også ved fortetting og transformasjon i sentrumsområde. NVE meiner at arealstrategier bør ha mål om å unngå utfylling i vassdrag. I tillegg til å redusere nedbygging av vassdragsnatur bør arealstrategien omtale restaurering av vassdrag og spesielt gjenåpning av vassdrag (elver, bekker).

Vassdrag er viktige transportårer for vannet si reise mot havet, både i perioder med lite (tørke) og mye avrenning (flom), og klimaendringene styrker behovet for en helhetlig forvaltning av vassdragene.

Både små og store vassdrag med tilhørende randsone har viktige funksjoner som leve- og ferdselsområde for mange plante- og dyrearter. Inngrep i og langs vassdrag kan gi store tap av habitat, og svekke dyre- og planteliv, økosystem og landskapsverdier.

Verna vassdrag

Det verna vassdraget [002/18 Åsta - NVE](#) har store deler av nedslagsfeltet sitt i kommunen. Informasjon om vassdraget, også vernegrunnlaget, finner dere ved å klikke på lenken over.

De [rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag](#) skal legges til grunn når kommunen vurderer arealstrategi i samfunnsdelen. Arealstrategien må ikke komme i konflikt med vernegrunnlaget for vassdraget.

Energianlegg og energibruk

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 er det flere forventninger knyttet til klima og energi. Blant annet skal kommunene legge til rette for mer fornybar energiproduksjon, særlig i område med kraftkrevende næringsutvikling. Det er viktig å sikre god balanse mellom mer fornybar energi og miljøhensyn (forventning nr.

32). Tilgang på kraft og tilhørende infrastruktur er en premiss for planarbeid knyttet til etablering av nye næringsareal.

NVE oppfordrer kommunene til å vurdere hvordan kommunalt planarbeid kan legge til rette for:

- Ny fornybar kraftproduksjon.
- Samlokalisering av virksomheter med overskuddsvarme med aktivitet som har behov for varme.
- Effektiv energibruk i bygninger og andre sektorer.

I 2023 ble det lagt fram [Handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi - regjeringen.no](#). Rollene til kommunene ble framheva i handlingsplanen.

Kommunen har en sentral rolle i arbeidet for mer energieffektivitet og mer fleksibel energibruk gjennom rolla som planmyndighet, innkjøper, byggherre, tilrettelegger og koordinator. Valg som blir gjort i arealplanlegginga vil legge grunnlaget for energibruk også framover i tid.

[Statlige planretningslinjer for klima og energi](#) med ikrafttredelse 20.12.2024 inneholder flere konkrete retningslinjer knytt til samfunns- og arealplanlegginga i kommunen.

NVEs generelle veiledning

NVEs [kartbaserte veileder for reguleringsplan](#) er en veileder som leder dere gjennom alle våre fagområder og gir dere verktøy og innspill til hvordan våre tema skal ivaretas i reguleringsplanen. Vårt innspill er at dere går gjennom denne kartbaserte veilederen og bruker den i planarbeidet. Forslagstiller har ansvar for at disse interessene blir vurdert i planarbeidet.

Vi anbefaler også at dere bruker våre internettsider for arealplanlegging. Her er informasjon og veiledning lagt opp etter plannivå, <https://www.nve.no/arealplanlegging/>

På NVEs internettsider finner dere også koblinger til veiledere og verktøy. Det ligger også mye arealinformasjon på [NVEs kartløsninger](#).

Kommunen kan søke NVE om [økonomisk støtte til kartlegging av naturfare](#) og [planlegging og sikring mot naturfare](#).

Meld inn naturfareutredninger

Alle nye naturfareutredninger som er bestilt etter 01.01.2025 er pliktig å melde inn til NVE i henhold til [pbl § 2-4](#) og [Forskrift om pliktig innmelding av grunnundersøkelser og naturfareutredninger](#). Frist for å melde inn er 3 måneder etter at rapport er godkjent av uavhengig kvalitetssikrer eller oppdragsgiver. Det som meldes inn vil bli teknisk gjennomgått av NVE, som deretter oppdaterer den offentlige kartdatabasen. NVE foretar

ingen faglig kontroll eller vurdering av det som meldes inn før det legges ut. Vi ønsker fortsatt å få inn naturfareutredninger bestilt før denne datoen. Geotekniske grunnundersøkelser skal leveres inn til NGU via NADAG. Informasjon finnes her: [Meld inn naturfareutredninger - NVE](#).

Med hilsen

Øyvind Leirset
Seksjonssjef

Trine Økseter Knudsen
Seniorrådgiver

Dokumentet blir sendt uten underskrift. Det er godkjent etter interne rutiner.

Mottakere:

ÅMOT KOMMUNE

Kopimottakere:

STATSFORVALTEREN I INNLANDET
INNLANDET FYLKESKOMMUNE

ÅMOT KOMMUNE
Postboks 65
2451 RENA

Dato: 07.03.2025
Saksref: 202502567-2
Deres ref.: 2025/102
1438/2025
Side: 1 / 1

Vår saksbehandler: Ole Magne Espås
Telefon:
Mobil: +4746796942
E-post: Ole.Magne.Espas@banenor.no

Åmot kommune - Forslag til planprogram – Planoppstart kommuneplanens samfunnsdel 2026-2036 - Bane NORs uttalelse

Vi viser til kommunens brev av 11.02.2025.

Det er knyttet nasjonale interesser til Rørosbanen både med hensyn til gods- og persontrafikk.

I planprogrammet står det at ny samfunnsdel skal bestå av blant annet arealstrategi. Bane NOR er opptatt av en arealbruk som bidrar til å bygge opp om jernbanen gjennom en bærekraftig stedsutvikling ved kollektivknutepunktet/jernbanestasjonen. Videre er vi opptatt av at det tas tilstrekkelig hensyn til jernbanens handlingsrom når det gjelder drift, vedlikehold og utvikling av banen. Ved eventuelle senere høring av arealplaner, vil dette være forhold vi vil uttale oss til.

I planprogrammet står det også at Åmot må forberede seg på en fremtid der samfunnssikkerhet, klima- og naturrisiko står i sentrum. Det må også unngås ny arealbruk og tiltak som kan føre til økt risiko for flom-, erosjons- og skredskader på jernbanen.

Med vennlig hilsen

Åsne Fyhri
ass. sjef Planforvaltning
Drift og vedlikehold

Ole Magne Espås
arealplanlegger

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Åmot kommune
Torget 1
2450 Rena

Deres ref: 2025/102
Vår ref: 2025/37022
Dato: 13.03.2025

Uttalelse til offentlig ettersyn av forslag til planprogram kommuneplanens samfunnsdel 2026-2036 - Åmot kommune

Vi viser til offentlig ettersyn av forslag til planprogram kommuneplanens samfunnsdel 2026-2036 datert 11.02.2025, deres ref 2025/102.

Saksopplysning:

Denne saken omhandler forslag til hvordan arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel 2026-2036 for Åmot kommune skal gjennomføres.

Planprogrammet beskriver:

1. Formål med ny samfunnsdel
2. Utfordringsbilde og utviklingstrekk for Åmot
3. Planprosess og fremdriftsplan
4. Medvirkning og involvering
5. Sammenhengen mellom kommuneplanens samfunnsdel og arealdelen
6. Organisering

Mattilsynets involvering

Mattilsynet er høringsinstans i plan og dispensasjonssaker, samt ved helhetlig ROS, og skal bidra til at kommunens samfunnsplanlegging ivaretar nasjonale og regionale interesser innenfor områdene drikkevann, plantehelse, fiskehelse/fiskevelferd og dyrehelse/dyrevelferd.

Ved å få planer til høring vil vi bli gitt muligheten til å komme med innspill til planarbeidet slik at vi ivaretar vår rolle som sektormyndighet.

Mattilsynets uttalelse:

Vi syns det er bra at Åmot kommune starter opp med rullering/revidering av kommuneplanens samfunnsdel.

Vi syns det er bra at arealstrategi er tatt med som en del av samfunnsdelen.

Vi har ingen tillegg til utfordringsbilde og utviklingstrekk for Åmot. Vi har heller ikke noen motforestilling til planprosess, fremdriftsplan, medvirkning og involvering som er foreslått.

Vi ser at det uttales at kommuneplanens arealdel skal ikke revideres i denne valgperioden.

Det er videre oppgitt at denne ble vedtatt 11.04.2024. Det er også oppgitt at det bør vurderes om den skal revideres i neste planperiode.

Vi syns det er uheldig at beslutning om å ikke revidere kommuneplanens arealdel blir tatt så tidlig i prosessen. Regjeringen legger frem nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging hvert fjerde år. Den nåværende gjelder i perioden 2023-2027. Det medfører at det er en sjanse for at kommuneplanens arealdel ikke oppfyller nasjonale forventninger til kommunal planlegging.

Kommuneplanens arealdel skal bygge på kommuneplanens samfunnsdel. Kommuneplanens arealdel ble vedtatt 2016 og har varighet frem til 2030. Med den raske samfunnsmessige utviklingen som er, kan det være risiko for at det oppstår motsetninger/inkonsekvenser mellom kommuneplanens nye samfunnsdel og gamle arealdel. Vi mener derfor at beslutning om revidering/rullering av kommuneplanens arealdel derfor burde tas senere i prosessen.

Med hilsen

Helge Heimstad
spesialinspektør

Ingrid Elisabeth Bjerke
avdelingssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk / This document has been electronically approved

Kopi til:
STATSFORVALTEREN I INNLANDET

Åmot kommune
Att. Marie Andrezen
Torget 1
2450 Rena

Deres ref.:
2025/102

Vår ref.:
2025/576

Dato:
18.03.2025

Høringsfrist 4.4.2025 - forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2026-2036 - Åmot kommune

Forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2026-2036 for Åmot kommune er tatt til etterretning. Trysil kommune har ingen innvendinger.

Med hilsen
Ina Koller
Samfunnsplanlegger
Tlf. 47 79 69 76

Dette dokumentet er elektronisk produsert. Det har derfor ingen signatur.

Eventuelt svar på dette brevet sender du til postmottak@trysil.kommune.no merket 2025/576.

Villreinnemnda for Rondane og Sølknletten

Protokoll- Arbeidsutvalget – mailbehandling februar/mars 2025

2025/16 ÅMOT - forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2026-2036

SAKSOPPLYSNINGER

Åmot kommune har sendt planprogrammet for «Kommuneplanens samfunnsdel 2026-2036» til offentlig ettersyn. Sakspapirene ligger i sin helhet på kommunenes hjemmeside:

<https://www.amot.kommune.no/kunngjoringer-og-horinger/kommuneplanens-samfunnsdel-2026-2036.10903.aspx>

Gjeldende kommuneplanens samfunnsdel 2015-2030 ble vedtatt 06.05.2015. Kommuneplanens samfunnsdel (samfunnsplanen) er kommunenes viktigste overordnede, strategiske og samordnede plan. Ny samfunnsdel skal gi en tydelig retning for utvikling av Åmotsamfunnet og kommunen som organisasjon. Den nye samfunnsdelen skal bestå av:

- Mål for den langsiktige utviklingen av Åmot som samfunn og organisasjon.
- Prioriterte satsingsområder for inneværende valgperiode.
- Arealstrategi.

Kommuneplanens samfunnsdel vil legge føringer også for arealdelen. Arealdelen ble vedtatt 11.04.2018, og kommunen har ikke planer om å revidere denne i inneværende kommunestyreperiode.

Det er i planprogrammet ikke sagt noe om innholdet i arealstrategien. I saksinnstillingen til formannskapet sies det imidlertid nasjonale, regionale og lokale forventninger og føringer vil bli lagt til grunn for arbeidet.

VURDERING

For villreinnemnda er fokuset knyttet til Åmot Vestfjell, og forvaltning av arealene inn mot villreinområdene i Rondane.

Kommuneplanens arealdel sist ble vedtatt i 2018. Kommunen fremmet da et forslag for området Skramstadseter – Engulvsfjellia – Digeråsen med 1225 nye hytter, i tillegg 385 ubebygde tomter som allerede lå inne i godkjente planer. Daværende Fylkesmannen i Hedmark fremmet innsigelse til et slikt omfang av ny hyttebygging, og opprettholdt innsigelsen også ved andre gangs høring. Etter mekling endte kommuneplanen opp med at det ikke ble fastsatt noen antallsbegrensning for fritidsboliger i disse to områdene, men et krav om at dette skulle vurderes på nytt ved utarbeidelse av reguleringsplaner for disse områdene, og etter en grundigere konsekvensutredning. I etterkant har det vært en omfattende prosess knytta til omregulering i

Digeråsen/Birkenåsen, med konsekvensutredninger og forslag om å ta ut tomtereserver fra kommuneplanens arealdel (Engulvsfjellet).

Ut fra pågående planprosesser bør arealstrategien i kommuneplanens samfunnsdel inneholde en helhetlig vurdering av videre utbyggingsmønster i Åmot Vestfjell. Nasjonale myndigheter har de siste årene hatt sterkt fokus på å forbedre tilstanden i norske villreinområder, gjennom ulike styringssignaler (se neste avsnitt). Disse må legges til grunn for arealstrategien.

Statlige og regionale føringer og mål for villreinarealene

Kvalitetsnorm for villrein

For å ivareta levedyktige bestander av villrein, i tråd med internasjonale avtaler, ble kvalitetsnorm for villrein etablert i 2020. I den første klassifiseringen av de nasjonale villreinområdene ble Rondane villreinområde ble klassifisert som rødt (dårlig kvalitet). Det skal derfor utarbeides en tiltaksplan for å bedre tilstanden. Et villreinfaglig innspill er utarbeidet for Rondane. Det er Klima- og miljødepartementet som endelig skal fastsette tiltaksplanene i 2025, etter alminnelig høring og i samråd med andre sektordepartementer. Et høringsforslag ble sendt ut fra KLD 4.mars.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027

Det vises til at 6 av de 10 nasjonale villreinområdene er vurdert å ha dårlig kvalitet, og ingen av områdene er vurdert å ha god kvalitet. Det er derfor nødvendig med effektive og målrettede tiltak for å sikre villreinen og villreinens leveområder. Det er viktig at fylkeskommunene og kommunene legger stor vekt på resultatene fra klassifiseringen av villreinområdene og arbeider aktivt for å oppnå kvalitetsmålene for de nasjonale villreinområdene.

Ved revidering av kommuneplanens arealdel, vurderer kommunen om tidligere godkjent arealbruk skal endres av hensyn til klima, naturmangfold, kulturmiljø, jordvern, reindrift, klimatilpasning, samfunnssikkerhet og et hensiktsmessig utbyggingsmønster.

Stortingsmelding 18 (2023-2024) Ein forbetra tilstand for villrein

Ett av fem strategiske områder for å bedre tilstanden i norske villreinområder er arealforvaltning. Regjeringen varsler en høy terskel for inngrep og lav grense for innsigelse:

«Regjeringa meiner mellom anna det er nødvendig å etablere ei heilskapleg og restriktiv arealforvaltning i villreinområdet, det vil seie både for dei 24 villreinområda og for dei områda utanfor villreinområda som påverkar areal som blir brukt av villreinen» (s. 96).

Både omfanget av arealreservar og ny kunnskap om villreinen tilseier at det er behov for å revidere dei gjeldande utbyggingsplanane. Det er særleg behov for å vurdere område som er sette av til fritidsbustader, og som enno ikkje er bygde ut (s. 100).

Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet

3.8 Villrein: Arealplanleggingen skal bidra til å nå målet om en helhetlig og restriktiv arealforvaltning i villreinområdet. Dette innebærer at det skal være en høy terskel for inngrep i villreinens leveområder.

Regional plan for Rondane-Sølnkletten vs. ny kunnskap om villreinen

Regionalplanen for Rondane-Sølnkletten ble godkjent i 2013, og det er kommet mye ny kunnskap om villreinen etter at planen ble godkjent, som ikke er reflektert i regionalplanen. Dette gjelder både resultater fra det store [forskningsprosjektet](#) NINA har gjennomført i Rondane, og det gjelder arbeidet som er gjort i forbindelse med [kvalitetsnormen](#) for villrein.

Agder Lagmannsrett avsa i juni 2024 [dom](#) i sak om dispensasjon for oppføring av stølsbu i nasjonalt villreinområde i Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiene og Setesdal Austhei. Lagmannsretten diskuterer i dommen bl.a. forholdet mellom regionalplanen og ny kunnskap:

*Lagmannsretten er enig med Valle kommune i at det i interesseavveiningen som skal foretas, er relevant å se hen til retningslinjene for skjønnet slik disse er kommet til uttrykk i den regionale Heiplanen. Lagmannsretten understreker likevel at dette kun er veiledende signaler for kommunens dispensasjonspraksis. Selv om «vilkårene» i retningslinjene er oppfylt, innebærer ikke dette at søker har krav på dispensasjon. **Lagmannsretten er således ikke enig med kommunen i at vektingen av villreinens interesser er avsluttet i forbindelse med utarbeiding av retningslinjene i Heiplanen.** Det skal foretas en ny vurdering der de ulike interessene igjen veies mot hverandre i forbindelse med behandlingen av dispensasjonssøknaden.*

Det er i den forbindelse enighet om at villreininteressene må vurderes med utgangspunkt i situasjonen i dag, og basert på oppdatert kunnskap. Myndighetene har de senere år fått bedre kunnskap om villreinen og dens leveområder. Det vises blant annet til den nasjonale klassifiseringen av villreinens leveområder utført av Norsk institutt for naturforskning i 2022 (våre uthevinger).

Kommunen må med andre ord hensynta den nye kunnskapen som er kommet siden regionalplanen ble godkjent.

FORSLAG TIL VEDTAK

Villreinnemnda for Rondane og Sølknkletten oppfordrer kommunen til å foreta en helhetlig vurdering av videre utbyggingsmønster i Åmot Vestfjell i arealstrategien i kommuneplanens samfunnsdel. En slik vurdering må ta utgangspunkt i de siste års nasjonale føringer om forvaltning av norske villreinområder, jfr. omtale foran.

NEMNDAS BEHANDLING

Ingen merknader.

VEDTAK

Villreinnemnda for Rondane og Sølknkletten oppfordrer kommunen til å foreta en helhetlig vurdering av videre utbyggingsmønster i Åmot Vestfjell i arealstrategien i kommuneplanens samfunnsdel. En slik vurdering må ta utgangspunkt i de siste års nasjonale føringer om forvaltning av norske villreinområder, jfr. omtale foran.

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Åmot kommune
Torget 1
2450 RENA

Dato: 26.03.2025
Vår ref: 25/00657-2
Deres ref: 2025/102 -1438/2025

Uttalelse til varsel om oppstart og høring av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2026–2036 for Åmot kommune

POST- OG BESØKSADRESSE
Ladebekken 50
7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST post@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5376940505883
ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 26. mars 2025.

DMF er statens fagorgan og sektormyndighet for mineralressurser og mineralvirksomhet. DMF skal bidra til økt verdiskaping gjennom å legge til rette for en langsiktig ressurstilgang basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg som sektormyndighet et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster gjøres utilgjengelig av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

Om saken

Åmot kommune har lagt forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2026-2036 ut til offentlig ettersyn, samtidig som det varsles om oppstart av arbeid med samfunnsdelen.

Uttalelse fra DMF

Forslag til planprogram gir foreløpig en oversikt over planprosess, fremdriftsplan og organisering. I arbeidet med ny samfunnsdel vil nasjonale, regionale og lokale forventninger og føringer bli lagt til grunn. Sentralt i planprosessen står også FNs 17 bærekraftsmål.

Viktige føringer for mineralressurser i planarbeidet

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 står det at regional og kommunal planlegging er viktige verktøy for å sikre at verdifulle mineralforekomster, som kan gi framtidig verdiskaping, ikke bygges ned. Kommunal planlegging er avgjørende for å sikre de langsiktige arealbehovene for mineralnæringen.

Regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging:

- *Viktige mineralforekomster sikres i regionale og kommunale planer, og utvinning avveies mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser.*
- *Helhetlig masseforvaltning avklares i regionale og kommunale planer. Planer for større bygge- og anleggsarbeider avklarer hvordan overskuddsmasser skal disponeres og hvordan nødvendig areal til håndteringen skal sikres. Muligheten for ombruk og materialgjenvinning vurderes, og massebalanse bør tilstrebes.*

DMF anbefaler at temaet mineralressurser¹ tas med ved rullering av samfunnsdelen. Det bør inngå en omtale av kommunens tilgang på byggeråstoff og hvordan kommunen skal forvalte mineralressursene lokalt i kommunen, slik at det blir lagt overordnede føringer for mineralske ressurser og råstoffutvinningsområder før revisjon av kommuneplanens arealdel.

Behovet for mineralske ressurser kan knyttes til alt fra lokal byggeaktivitet til storskala gruvedrift mot et globalt marked. Det vil være næringsinteresser ved utnyttelsen av mineralske ressurser, både direkte ved det enkelte masseuttak og indirekte ved ulike typer industriell videreforedling av ressursene. Tilgang på byggeråstoffer er essensielt for at kommunen skal kunne imøtekomme fremtidens vekst- og utviklingsønsker, og realisere planlagte utbyggingstiltak. Det er viktig at kommunen vurderer om uttak av ressurser lokalt, spesielt byggeråstoffer, også kan ha regional betydning. Kommunen bør i samfunnsdelen gjøre rede for tilgangen til byggeråstoff og hvordan mineralressursene skal forvaltes lokalt.

I den sammenhengen vil vi vise til DMFs ressursregnskap² og levetidskart³ for byggeråstoff i kommunene som er tilgjengelige på våre hjemmesider. Kartene sett sammen med ressursregnskapet gir et estimat på hvor mange år hver enkelt kommune vil ha tilgang på egenprodusert knust fjell og løsmasser fra eksisterende masseuttak. Dette kan brukes til å vurdere framtidens ressursituasjon, både i egen kommune og i regionen. Åmot kommune vil ifølge statistikken ha tilgang på både knust fjell og løsmasser i over 50 år. Statistikken inkluderer ikke overskuddsmasser fra bygg- og anleggsvirksomhet.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som

¹ Grus- pukk- og steintippdatabase (NGU):

https://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Oppslag_KS.Alle_fkom_komm?p_kommunenr=3422

Malm-, industrimineral- og natursteinsdatabase (NGU):

https://aps.ngu.no/pls/oradb/minres_Mi_list_fkom_ks.Alle_fkom?p_kommunenr=3422R&p_sp_rak=N

² Ressursregnskap for byggeråstoff (DMF:) <https://dirmin.no/ressursregnskap>

³ Levetidskart for byggeråstoff (DMF:) <https://dirmin.no/levetidskart>

er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonssjef

Karoline Walsøe Egholm
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Karoline Walsøe Egholm

Mottakere:

Åmot kommune

Torget 1

2450 RENA

Innlandet
fylkeskommune

Samfunnsutvikling - Kommunal veiledning plan

Åmot kommune
Torget 1

2450 Rena

Deres ref:
2025/102

Vår ref:
2025/6564-2
Ellen Klaveness, samfunnsplan
Bente Pettersbakken, integrering
Kristin Loe Kjelstad, kulturarv, bygg og landskap
Ane Dorthea Lundberg Nordlie, vannmiljø

Dato:
27.03.2025

Tilbakemelding til planprogram kommuneplanens samfunnsdel 2026-2036 - Åmot kommune

Tilbakemelding til planprogram kommuneplanens samfunnsdel 2026-2036 - Åmot kommune

Vi viser til oversendelse fra Åmot kommune datert 11.02.2025. Saken omhandler offentlig ettersyn av forslag til planprogram for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel.

Fylkeskommunens rolle

Vår uttalelse er begrunnet ut fra vårt veiledningsansvar (pbl. § 3-2) og vår samfunnsutviklerrolle med ansvar for å bidra til en helhetlig og ønsket utvikling gjennom planlegging i Innlandet fylke, samtidig skal vi ivareta vårt faglige myndighetsansvar på utvalgte områder. Dette omfatter både nasjonale og regionale mål og hensyn på fagområder som; kulturarv, samferdsel, trafikksikkerhet, kollektiv, gåing og sykling, samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SBATP), stedsutvikling, friluftsliv, barn og unges interesser, vilt, villrein, vannmiljø, ferskvannsfisk og universell utforming.

Fylkeskommunen har et særskilt ansvar som vegeier og forvalter av fylkesvegene i Innlandet, samtidig som vi også skal forvalte eiendommer i kraft av å være grunneier.

Fylkeskommunens innspill

Kommuneplanens samfunnsdel er '*alle planers mor*' og kommunens øverste plan. Det bør derfor synliggjøres at denne henger sammen med både regionale og nasjonale føringer. Planprogrammet skal fungere som Åmot kommunes arbeidsplan, for å sikre at administrasjonen har en forutsigbar, politisk forankret plan for det videre arbeidet. Til å oppfylle denne rollen fremstår planprogrammet noe kort. Det er tematikk vi mener bør innlemmes i planprogrammet for å sikre at det oppfyller sitt formål.

Det fremgår ikke tydelig om det forestående arbeidet er en begrenset revisjon (rullering) eller helhetlig revisjon. I både planstrategien og planprogrammet brukes *rullering*, mens deler av planprogrammet kan gi inntrykk av at hele kommuneplanen skal revideres. Dette har konsekvenser for kommunens ressursbruk og fremdrift. Dersom det er en begrenset revisjon,

Postadresse:
Postboks 4404
Bedriftssenteret
2325 Hamar

Besøksadresse:
Innlandet fylkeskommune
Parkgata 64
Hamar

Telefon: +47 62 00 08 80
E-post: post@innlandetfylke.no
Internett: www.innlandetfylke.no
Org.nr.: 920717152

vil det være nyttig å tydelig avgrense hvilke temaer som omfattes av arbeidet. Vi savner også en noe tydeligere omtale av behov for utredninger jf. Plan- og bygningslovens §4-1.

Planprogrammet omtaler ikke hvilke overordnede føringer som legges til grunn. Vi minner om [gjeldende planer for Innlandet fylke](#), og spesielt de tre nyere vedtatte planene:

- Regional plan for klima, energi og miljø
- Regional plan for det inkluderende Innlandet
- Regional plan for samfunnstryggleik

Revisjonen er forankret i kommunal planstrategi, og planprogrammet inkluderer dermed en omtale av utfordringsbilde og utviklingstrekk for Åmot, som ligger til grunn for revisjonen. Vi mener planprogrammet med fordel kunne etablert tettere koblinger til hva dette betyr i praksis for Åmots arbeid med samfunnsutvikling fremover, samt hvordan Åmot skal jobbe med å fastsette overordnede målsettinger for samfunnsutviklingen i planarbeidet.

Når det gjelder FNs bærekraftsmål, finner vi ingen omtale av hvordan Åmot kommune skal jobbe med disse slik Nasjonale føringer slår fast at 2030-agendaen, med de 17 bærekraftsmålene, skal legges til grunn i kommunal planlegging. Vi mener planprogrammet med fordel kan bearbeides noe for å omfatte en drøfting av hva dette betyr og hvilke konsekvenser det vil få for kommunens målsettinger og innsatsområder.

Det er bra at arbeidet også omfatter revisjon av arealstrategien. Arealstrategien skal sikre sammenheng mellom samfunnsdel og arealdel, og sørge for at Åmot kommunes strategiske grep gjenspeiles i arealbruken. Det er dermed viktig at arealstrategien kan si noe om utfordringer, og hva dere vil jobbe med og ha fokus på i perioden. Vi savner en noe grundigere omtale i planprogrammet av hva arealstrategien bør være, og hvilke nasjonale, regionale og lokale forhold som spiller inn.

Planprosessen bør sørge for en tydelig kobling mellom samfunnsdelen og økonomiplanen, og eventuelt vurdere å forsterke denne. Koblingen er viktig både for kommunens rolle som tjenesteleverandør samt som samfunnsutvikler. Etter Plan- og bygningslovens §11-1 kan kommunens økonomiplan inngå i, eller utgjøre handlingsdelen. Dersom dette grepet er tenkt brukt, vil vi minne om at det finnes visse krav til utforming av økonomiplanen for at den skal oppfylle lovkravet til en slik handlingsdel.

Medvirkning

Det er gode prinsipper som legges til grunn for medvirkning, men planprogrammet er mindre konkret angående hvordan prosessen er tenkt lagt opp. Vi setter spørsmålstegn ved om dere vil oppnå tilstrekkelig, reell medvirkning kun ved gjennomføring av et innbyggermøte når planforslaget er ferdig utarbeidet. Etter vår vurdering bør det legges opp til involveringsprosesser før planforslaget er klart.

Kultur - Kulturarv

Kulturfeltet er lite omtalt i planprogrammet. Vi viser til Innlandsstrategiens pkt. 4.1.7, der kulturfeltet fremheves som viktig for tilhørighet og identitet. Kultur er et sentralt politikkfelt som fremmer demokrati og deltagelse, bidrar til bolyst og har ringvirkninger for næringsliv og stedsutvikling. Vi viser også til Kulturstrategi for Innlandet fylkeskommune 2022-2026(-31) der mangfoldet på kulturfeltet presenteres. Kulturmiljøfeltet er også en viktig del av klima- og miljøpolitikken (se Meld.St. 16 (2019-20)). Gjenbruk, rehabilitering og oppgradering av eksisterende bygningsmasse, framfor rivning og nybygg, utgjør en viktig faktor for å redusere utslipp og forbruk.

Kommunen har en gjeldende kommuneplan for kulturminner (2016-2030), med god oversikt over kommunens kulturminner, og prioriteringer som følger av denne, og det er utført et omfattende registreringsarbeid på kulturmiljøfeltet knyttet til Forsvarets virksomhet på Rena. Ved fortsatt stor forsvarsaktivitet er kunnskap og gode rutiner for ivaretagelse av kulturmiljøverdier viktig. Kommunen bør bruke samfunnsdelen til å se nærmere på en bærekraftig forvaltning av kulturmiljøene, som en ressurs i den generelle samfunnsutviklingen. I dette blir også arbeidet med arealstrategien sentralt.

Klima, miljø og naturmangfold

Fylkeskommunen skal være med på å fremme bærekraftig utvikling i regionen – blant annet ved å bidra til å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning. En viktig del av klima og miljø er forvaltningen av naturverdiene i kommunen. Det er viktig at kommunen ivaretar både lokale, regionale, nasjonale og internasjonale forpliktelser og målsetninger i forvaltningen av naturverdiene. Vi anbefaler at dette spørsmålet løftes ytterligere i det videre arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, og viser til fylkeskommunens nettsider for relevante planer og føringer som må ligge til grunn for arbeidet.

Vannmiljø

Vi minner om at det gjennom regional plan for vannforvaltning er vedtatt miljømål for alle elver, bekker og sjøer. For å sikre bærekraftig bruk av vannressursene og et godt vannmiljø må de vedtatte miljømålene legges til grunn for kommunens arbeid. Jf. Vannforskriften skal det ikke gjøres tiltak som forringer miljøtilstanden i vassdraget. Det er derfor viktig at kunnskap om vassdragenes tilstand, sammen med andre relevante tema innenfor natur og miljø, er en del av kunnskapsgrunnlaget som danner grunnlaget for kommuneplanens samfunnsdel.

Folkehelse

Et av områdene som er nevnt som viktig for diskusjon i samfunnsdelen er at Åmot må jobbe med å redusere sosiale ulikheter, og fremme folkehelsen. Folkehelsearbeidet er sektorovergripende, og det kreves innsats fra alle sektorer og områder for å skape en helsefremmende samfunnsutvikling. Et grunnleggende premiss for folkehelsearbeidet er at det skal være helse i alt vi gjør.

Prosessen med å lage en samfunnsdel er en god anledning for å bygge felles forståelse og kunnskap om dette området. Hva er sosial ulikhet og hvordan ser dette ut i Åmot? Hva er viktige kilder og ressurser til god helse og livskvalitet i Åmot, og hvordan alle kan bidra fra sine sektorer. Dette er spørsmål som kan bidra til å mobilisere alle sektorer i folkehelsearbeidet, og bidra til et systematisk folkehelsearbeid.

Inkludering

Vi finner lite omtale av inkludering i planprogrammet. Planprogrammet bør sikre at arbeidet med samfunnsdelen tar for seg dette – både inkludering på bredest mulig plan, samt målsettinger om å arbeide for inkludering av flyktninger, arbeidsinnvandrere, nasjonale minoriteter og urfolk. Revisjon av samfunnsdelen er forankret i kommunal planstrategi, som igjen bygger på oversiktsdokument for folkehelse. Av planstrategien fremgår det at Åmot kommune opplever samme utfordringer med utenforskap fra arbeidsliv og øvrig samfunnsdeltagelse som mange andre kommuner i Innlandet. Inkludering kan innebære: Boligsosialt arbeid; samarbeid med frivillig sektor; et inkluderende arbeidsliv; og, utvikling av

møteplasser. Dette for å arbeide mot et sosialt bærekraftig lokalsamfunn som er preget av tillit, trygghet, tilhørighet og lik tilgang til goder som arbeid, utdanning og et godt nærmiljø. De fysiske omgivelsene er med på å sette rammer for dette. Sosial bærekraft handler om å fremme en samfunnsutvikling der vi fokuserer på livskvalitet og det sosiale livet. Vi minner om Regional plan for det inkluderende Innlandet, der det under *Inkluderingsperspektivet i kommunal planlegging* bl.a. står: *Kommunenes plan- og utviklingsarbeid er viktig sett i lys av å skape sosialt bærekraftige lokalsamfunn. Den sosiale bærekraftsdimensjonen må forsterkes og konkretiseres både i samfunns- og arealplanleggingen. Det handler om attraktive inkluderende lokalsamfunn med møteplasser og fritids- og kulturtilbud til alle.*

Innvandrere trenger gode løsninger for arbeidsintegrering og tilrettelegging for å komme inn i arbeidslivet. God tilrettelegging kan være mulighet til å etablere virksomhet eller kvalifisere seg for andre jobbmuligheter (se igjen Regional plan for det inkluderende Innlandet). Dette kan være å utvikle arbeidsliv som ivaretar inkludering og mangfold, å rekruttere mennesker med mangelfull CV, og fremme mangfoldskompetanse.

Boligpolitikk

Åmot har liknende utfordringer med boligpolitikk som nabokommunene i Østerdalen, både når det gjelder omsetninger på boligmarkedet, samt tilgang på utleieboliger. Rotasjon i boligmassen er en utløsende faktor for mye ønsket samfunnsutvikling, også med hensyn til å møte den varslede aldringstendensen. Dette tilsier at boligpolitikk bør være et tema i samfunnsdelen, og planprogrammet.

Oppsummering

Planprogrammet er strukturert og lettlest, men noe tematikk kan med fordel bearbeides for å gjøre planprogrammet mer relevant og nyttig som retningsgivende arbeidsverktøy i den forestående planprosessen. Vi ønsker dere lykke til i det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen

Kristin Ryen Reithaug
Seksjonssjef, plan

Ellen Klaveness
Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Vedlegg

Kopi til:
STATSFORVALTEREN I INNLANDET
STATENS VEGVESEN

Til
ÅMOT KOMMUNE

Vår saksbehandler
Katrine Kammerud

Vår dato
04.04.2025

Vår referanse
2012/3802-
64/314

Postboks 65
2451 RENA

Tidligere dato

Tidligere referanse
2025/102

Uttalelse til varsel om oppstart og høring av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2026-2036 - Åmot

Vi viser til brev mottatt 11. februar 2025 med varsel om oppstart og høring av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel i Åmot kommune. Forsvarsbygg uttaler seg til arealplaner for å ivareta Forsvarets arealbruksinteresser. Vi har utarbeidet en egen veileder for Forsvarets interesser i sivil arealplanlegging som kan være nyttig særlig for kommunale arealplanleggere i kommuner med store militære anlegg. Henvisning følger her: [Veileder – Forsvarets arealbruksinteresser i arealplanlegging](#).

Nasjonale forventninger

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 skal følges opp i arbeidet og bidra til at planleggingen i fylker og kommuner tar opp viktige utfordringer i samfunnsutviklingen. Forsvarets interesser framgår av forventningsdokumentets kapittel 6 Samfunnssikkerhet og beredskap pkt.64. *Forsvarets arealbehov sikres når dette er nødvendig for å ivareta landets forsvarsevne og for å følge opp nasjonale forsvarsplaner.*

Langtidsplanen for Forsvaret

Langtidsplan for Forsvaret 2025-2036 *Forsvarsløftet – for Norges trygghet* ble vedtatt av Stortinget 11. juni 2024. Langtidsplanen vil gi en omfattende styrking av Forsvaret. I planen kommer det frem at Rena leir skal videreutvikles og opprettholdes som base for Forsvarets spesialkommando.

Vi forventer at Forsvarets fortsatte tilstedeværelse og rolle i kommunen tas hensyn til i planarbeidet. Vi ber om å bli holdt orientert i videre prosesser.

Med hilsen

Bjørn Bergesen
Leder Arealplan
Eiendomsforvaltning
Forsvarsbygg

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

Åmot kommune
Postboks 65
2451 RENA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Solveig Hansen, 62 55 11 36

Uttalelse - oppstart - høring av planprogram - kommuneplan - Åmot - samfunnsdel 2026-2036

Det vises til deres brev datert 11.02.25 med høring av planprogram for revidering av kommuneplanens samfunnsdel.

Generelt om planprogram til kommuneplanens samfunnsdel

For kommuneplan skal det utarbeides et planprogram etter reglene i pbl. §4-1, jf. pbl. §11-13. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger.

Det anbefales også at kommuneplanens samfunnsdel inneholder en arealstrategi. Hensikten med arealstrategien er å kunne vise sammenhengen mellom ønsket framtidig samfunnsutvikling og arealbruk slik at samfunnsdelen av kommuneplanen er egnet til å gjøre fremtidige prioriteringer i arealdelen. Vi ser det som positivt at Åmot kommune er i gang med arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, at planen løftes som et strategisk og styrende politisk dokument.

Utkastet til planprogram er innrettet med en kapittelinndeling som ivaretar de hensyn som skal beskrives i et planprogram. Koblingen til det kunnskapsgrunnlaget som ble utarbeidet i forbindelse med planstrategiarbeidet beskrives tydelig. I denne forbindelse kunne det vært en fordel å ta inn noe mer tekst/vurderinger fra kunnskapsgrunnlaget i planprogrammet. Dette for å tydeliggjøre at nevnte kunnskapsgrunnlag inneholder vurderinger som vil danne grunnlag for videre arbeid med samfunnsplanen.

Formålet med planarbeidet

Innledningen til planprogrammet gir overordnede føringer for hvilken funksjon den reviderte samfunnsplanen skal ha som overordnet og retningsgivende styrings- og utviklingsdokument. Det beskrives en kobling mellom samfunnsdelen, og andre planer, til økonomiplanen som handlingsdel.

Åmot er av oss vurdert til å ha et moderat økonomisk handlingsrom. Budsjett 2025 viser et negativt netto driftsresultat, mens økonomiplanen 2026-2028 viser positive netto driftsresultater, noe som vil bidra til å styrke det økonomiske handlingsrommet. Kommunen vil med det ha økonomi til å gjennomføre nødvendige tiltak i samfunnsplanen.

Utfordringsbildet og utviklingstrekk for Åmot

Kunnskapsgrunnlaget som ble utarbeidet i forbindelse med planstrategien for inneværende periode har dannet grunnlaget for planprogrammet. Planprogrammet inneholder en oversikt over sentrale temaer som vil danne grunnlag for diskusjon i arbeidet med utarbeidelse av kommuneplanens samfunnsdel. Det fremkommer også at kunnskapsgrunnlaget vil bli gjennomgått på nytt i forbindelse med rulleringen. Dette utgjør en vurdering av alternativer og behovet for videre utredninger. Det blir allikevel litt uklart om dere legger opp til en rullering av enkelte deler av samfunnsplanen eller om planprogrammet peker i retning av en fullstendig fornyelse av kommuneplanens samfunnsdel. Vi anbefaler at dette kommer tydeligere frem i planprogrammet. Vi forutsetter også at dere i den nye gjennomgangen ivaretar kravet til folkehelseoversikt.

Vi vil også peke på sammenfallende forventninger til kommunens planlegging på det boligsosiale området jf. Boligsosial lov. I tillegg er forventningene til samarbeid og samordning på velferdsområdene også relevante i denne sammenheng. Vi minner også om Bo trygt hjemme reformen [Meld. St. 24 \(2022–2023\) - regjeringen.no](#) som er en videreføring av Leve hele livet. De overordna målene med reformen er å bidra til at eldre kan bo trygt hjemme, og at behovet for helse- og omsorgstjenester blir utsatt gjennom bedre planlegging, styrket forebygging og mer målrettede tjenester.

Planprogrammet konkluderer med at det skal utarbeides en arealstrategi. Dette er bra. En arealstrategi skal synliggjøre kommunens utviklingsretning og ønskede utbygging. Det er viktig å samordne bolig-, areal- og transportplanleggingen, fremme næringsutvikling, redusere klimagassutslippene, tilpasse samfunnet til klimaendringene, skape sosialt bærekraftige samfunn og redusere nedbygging av dyrka mark og natur.

Kravet til klimavurderinger blir ikke nevnt i planprogrammet. Det er viktig at kommuneplanens samfunnsdel inkluderer en overordnet vurdering av hvordan klimaendringer vil påvirke langsiktige utfordringer, mål og strategier. Vurderingen skal synliggjøre forhold som påvirker kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Vi anbefaler at omstilling til lavutslippssamfunnet, både når det gjelder klima og energi, blir tema i samfunnsdelen og omtales i planprogrammet.

I desember 2024 kom det nye statlige planretningslinjer (SPR) for klima og energi og for arealbruk og mobilitet. I SPR for klima og energi står det at kommunen i sin samfunnsplanlegging skal innarbeide ambisiøse og konkrete mål, tiltak og virkemidler for klimaomstilling og effektiv og fleksibel energibruk. Målene skal knyttes til konkrete tiltak og innarbeides i styringsdokumenter som revideres regelmessig. Vi anbefaler at kommunen tar en aktiv tilnærming til dette i samfunnsdelen, sett i sammenheng med kommunens klima- og energiplan som er under revisjon.

Det samme gjelder samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid. I kommuneplanens samfunnsdel skal kommunen kartlegge langsiktige utfordringer tilknyttet samfunnssikkerhet, og fastlegge mål og strategier for kommunens arbeid med dette. Vi vil her også peke på viktigheten av å ivareta at funn fra helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyser danner grunnlag for langsiktige mål, strategier, prioriteringer og kommunens plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet.

Den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen er et vesentlig kunnskapsgrunnlag for kommuneplanen sin samfunnsdel. I dette arbeidet bør kommunen vurdere konsekvensene av krigshandlinger, andre hendelser i øvre del av krisespekteret og hvilken betydning dette har for kommuneplanens samfunnsdel. Vi anbefaler at dette omtales nærmere i planprogrammet.

Vi vil også minne om at kommuneplanens samfunnsdel er sentral for å ivareta at kommunens mål for samfunnsutvikling og må ha god forankring til målsettinger for kommuneorganisasjon. Det er derfor viktig at planprogrammet presenterer og beskriver ulike strategier og løsninger for samfunnsutviklingen og sektorenes virksomhet. Planprogrammet mangler henvisning til bærekraftmålene og andre nasjonale og regionale føringer, herunder Nasjonale forventninger til planleggingen. Siden både regionale planer og nasjonale strategier vil være av betydning for det videre arbeidet, anbefaler vi at disse omtales i planprogrammet.

Planprosess og fremdriftsplan

Kommuneplanens samfunnsdel er en viktig arena for samordning mellom den enkelte sektors utfordringer, prioriteringer og kommunens samlede utvikling.

Planprogrammet inneholder en kort beskrivelse av fremdriftsplanen for planprosessen. Dere beskriver en målsetting om en effektiv planprosess og setter målsetting om vedtak av kommuneplanens samfunnsdel første kvartal 2026. Fasene beskrives som oppstart, utarbeidelse og medvirkning/sluttbehandling. Fasene tidfestes etter kvartaler og det legges da opp til at utarbeidelse av planforslaget er ferdigstilt ved utgangen av 3.kvartal 2025 slik at høring, medvirkning og sluttbehandling kan igangsettes ved inngangen til 4 kvartal 2025.

Som nevnt ovenfor fremstår det uklart om dere legger opp til å revidere sin samfunnsplan i sin helhet eller rullering av enkelte deler. Dersom det er slik at dette er uavklart så anbefaler vi at dere er tydeligere på hva målsettingen med arbeidet skal være og tilpasser fremdriftsplanen til dette. En slik avklaring vil også kunne ha betydning for medvirkningsarbeidet. I planprogrammet beskrives det også at det kan avdekkes behov for en noe grundigere prosess med kartlegging og beskrivelse av status og utfordringer. Vi anbefaler at disse avklaringene gjøres tidlig i planarbeidet da en tydeliggjøring av hva som skal gjøres i revideringsarbeidet ville gjøre planprogrammet mer anvendelig som verktøy for planprosessen og grunnlag for nødvendig medvirkning.

Opplegg for medvirkning

Planprogrammet synliggjør også medvirkning og at politikerne skal ha en sentral rolle i arbeidet. Viktigheten av medvirkning kunne med fordel vært fremhevet ytterligere, i tillegg til en vurdering av hvor i prosessen det skal legges til rette for medvirkning. Dette gjelder særlig medvirkning fra barn og unge, samt grupper som ikke er i stand til å delta direkte jf. Krav til medvirkning i Pbl § 5-1.

God involvering fra både innbygger, politisk og administrativt nivå vil kunne bidra til felles eierskap til samfunnsplanen som strategisk retningsgivende for ønsket samfunnsutvikling. Når det gjelder medvirkning vil vi spille inn at kommunen også bør legge til rette for medvirkning av de lovpålagte, kommunale rådene og gjøre en særskilt vurdering av hvordan de ivaretar medvirkning fra grupper som ikke er i stand til å delta direkte. Vi anbefaler kommunen å beskrive målsetting med medvirkningsarbeidet og supplere planprogrammet med en konkret plan for hvordan medvirkningen skal gjennomføres. Dette for å fremme viktigheten av medvirkning fra både innbygger, administrasjon og politisk nivå i kommunen.

Vi ønsker lykke til med det viktige planarbeidet, og bistår gjerne ved behov.

Med hilsen

Solveig Hansen
fagdirektør

Asbjørn Lund (e.f.)
fylkesberedskapssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Innlandet fylkeskommune
Mattilsynet
Villreinnemnda for Rondane og
Sølnkletten
Norges vassdrags- og
energidirektorat

Pb. 4404
Postboks 383
c/o Statsforvalteren i Innlandet,
boks 987
Postboks 5091 Majorstua

2325	HAMAR
2381	BRUMUNDDAL
2604	LILLEHAMMER
0301	OSLO

Til Åmot kommune

DERES REF.: 2025/102

VÅR REF.: Heidi Finstad

Oslo, 4. april 2025

Innspill til kommuneplanarbeidet i Åmot

Vi viser til vedtak om revisjon av kommuneplanens samfunnsdel, og forslag til planprogram på høring.

Treindustrien er bransjeorganisasjon for norske produsenter av byggematerialer i tre, slik som konstruksjonsvirke, panel, kledning, terrassebord, limtre og elementer. Virksomhetene i Treindustrien er hjørnesteinsbedrifter i mange lokalsamfunn, og spiller en nøkkelrolle i den skog- og trebaserte verdikjeden. Her brukes fornybart norsk tømmer som råstoff i mange sammensatte produksjonslinjer, som i sin tur leverer bærekraftige og innovative løsninger til byggeprosjekt i hele Norge. Sidestrømmer fra treindustrien går til andre sektorer som prosess- og treforedlingsindustrien, men også til energiformål som bioenergi og fjernvarme.

Åmot har et viktig ansvar som planmyndighet, og gode beslutninger i planprosessen forutsetter et bredt og solid kunnskapsgrunnlag. Dette er spesielt viktig når nasjonale klima- og naturmål skal omsettes til håndfaste tiltak lokalt. I 2024 ble det hogd om lag 218 000 m³ tømmer i Åmot, hvilket gjør kommunen til landets 10. største for skogbruket i fjor. Skognæringen bidrar med viktige arbeidsplasser og aktivitet, og har god kunnskap om lokale natur- og friluftsverdier. Med dette som utgangspunkt ønsker vi å spille inn følgende momenter til planarbeidet:

- **Avskoging til utbyggingsformål må unngås.** Statlige planretningslinjer forteller at «fortetting og transformasjon skal vurderes og bør utnyttes». Videreutvikling, rehabilitering og påbygg av eksisterende bygningsmasse er en naturlig og nødvendig del av en planprosess som tar hensyn til klima og natur.
- **Gode skoler, barnehager og sykehjem er helt nødvendig i et bærekraftig lokalsamfunn,** og dette bør prioriteres også i stramme budsjetter. Manglende kapasitet begrenser nødvendig boligbygging, og gir også uforutsigbarhet som er til hinder for næringsutvikling.
- **Skogbruksfaglig kompetanse bør involveres, også fra næringen.** Skogforvaltning, stedsutvikling, og miljøtiltak henger sammen, og de beste løsningene forutsetter et bredt og solid kunnskapsgrunnlag. Se eget avsnitt om tilstanden i norsk skog og bærekraftig skogforvaltning.

Bærekraftig skogforvaltning

Den økologiske tilstanden i norske skoger har vist en tydelig forbedring de siste årene. I *Norsk handlingsplan for naturmangfold* har Landbruksdirektoratet vurdert 13 ulike indikatorer, slik som forekomst av biologisk gammel skog, død ved og sjikting. Syv av indikatorene har hatt en positiv utvikling, og det antas at den gode utviklingen vil fortsette. (punkt 5.3.1) Dette er resultatet av strengere miljøkrav i skogbruket der de internasjonalt anerkjente sertifiseringsordningene PEFC og FSC har spilt en viktig rolle.

Bedriftene i Treindustrien benytter trevirke som er miljøsertifisert gjennom PEFC og FSC. Det innebærer at skogen forvaltes i henhold til *PEFC Norsk Skogstandard* eller *FSC Standard for skogbruk i Norge*, og at hensyn til naturmangfold og friluftsliv ivaretas basert på gjeldende føringer i *Norsk handlingsplan for naturmangfold* og *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging*.

Skogbruksfaglig kompetanse bør involveres i planprosessen, slik at lokale mål og tiltak i revidert kommuneplan er i tråd med statlige og regionale krav. Avgrensningene mellom plan- og bygningsloven, skogbrukslova, og sertifiseringsordningene må håndteres godt, da disse bestemmer hvilke virkemidler i kommuneplanen som kan og bør brukes til ulike formål. Næringen ønsker å spille på lag med kommunen, og vi erfarer at de beste tiltakene er de som bygger på et bredt og solid kunnskapsgrunnlag.

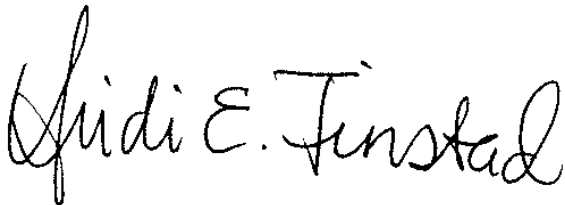
God by- og stedsutvikling

Kommunen setter rammen for samfunnsutvikling i lokalsamfunnet, og opptre i flere viktige roller. Planmyndigheten bestemmer hvilke områder som er åpne for videreutvikling, fortetting og transformasjon, ombygg og nybygg. Som byggeier og bestiller kan kommunen være ambisiøs og framtidsrettet pådriver for nytenkende byggeprosjekter som ivaretar klima og natur. Krav til PEFC- eller FSC-sertifisert trevirke er en naturlig del av dette, slik at byggematerialer hentes fra bærekraftig forvaltet skog.

Direktoratet for byggkvalitet understreker viktigheten av ombygg for å skaffe flere boliger. Direktør Per-Arne Horne forteller at "kommunene [kan] gi unntak fra byggtekniske krav ved tiltak på eksisterende bygg" takket være endring i plan- og bygningsloven i 2023. "Det avgjørende vil være om tiltaket forbedrer byggverket, [...] særlig sikkerhetsnivået". Kommuneplanen bør åpne for å justere begrensninger i eksisterende reguleringsplaner for å dra nytte av dette. Påbygg i høyden kan gi flere boliger raskt, og er både areal- og ressurseffektivt. Tiltaket kan også gi et økonomisk bidrag til andre tiltak som gir økt energieffektivitet (ny fasade) og sikrer universell utforming (heis). Dette lar flere leve gode liv i egne hjem, lavt nede på omsorgstrappa.

Videreutvikling, rehabilitering og gjenbruk av eksisterende bygningsmasse er ofte mer hensiktsmessig enn nybygg og materialgjenvinning. Videre bør det settes klare mål for nødvendig boligbygging på en måte som samtidig ivaretar klima og natur. Jordvernet bør styrkes, slik at skogareal ikke blir omregulert til jordbruk som erstatning for tapt matjord.

Med vennlig hilsen
TREINDUSTRIEN

Heidi Finstad
Adm. direktør

Til: Åmot kommune, postmottak@amot.kommune.no

Kopi: Naturvernforbundet i Innlandet, innlandet@naturvernforbundet.no

11.04.2025

**OFFENTLIG ETTERSYN AV ÅMOT KOMMUNES PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLANENS
SAMFUNNSDEL 2026-2036 - INNSPILL FRA NATURVERNFORBUDET I SØR-ØSTERDAL**

Åmot Formannskapet vedtok i møte 5. februar 2025 å legge planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2026-2036 ut til offentlig ettersyn, med 4. april som høringsfrist.

Naturvernforbundet i Sør-Østerdal (SØ) har på anmodning fått utsatt svarfrist til 11. april.

Etter behandling på styremøte 10. april har Naturvernforbundet i SØ følgende innspill til videre arbeid med planprogrammet:

For det første vil vi understreke betydningen av at kommunen har et godt og oppdatert planverk.

Vi er tilfredse med at nasjonale, regionale og lokale forventninger og føringer skal legges til grunn i arbeidet med den nye samfunnsplanen, og at FNs 17 bærekrafts mål, og de nasjonale forventningene om en samfunnsomstilling som fremmer sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft, skal stå sentralt i planprosessen. Dette med utgangspunkt i at det er sammenhengen mellom disse dimensjonene som avgjør om samfunnet vil være bærekraftig i 2036 eller ikke.

Gjennom FNs klimaavtale og naturavtale har Norge forpliktet seg til å redusere utslipp av klimagasser og verne natur. Nyttige styringsverktøy i kommunens plansystem vil her være

- Klimabudsjett/regnskap
- Naturregnskap
- Arealregnskap.

Utviklingen mot et lavutslippssamfunn går ikke raskt nok.

Åmot kommune har nå under utarbeidelse en klima- og energiplan som har til hensikt å komme fram til gode lokale tiltak for at kommunen innen 2030 skal redusere klimagassutslippet med 55 % sammenlignet med nivået i 1990.

Etter vårt syn burde arbeidet med klima- og energiplanen også omfattet natur- og miljø-aspektet, og i vår høringsuttalelse ba vi om at det blir tatt høyde for i videre arbeid. For i tråd med FNs naturavtale skal vi også arbeide for å verne og bevare natur.

I vår tid står vi midt i en alvorlig naturkrise, med tap av naturmangfold i stort tempo.

Naturen i Åmot er sterkt påvirket av store naturinngrep. De fleste vassdrag er regulert til kraftproduksjon: Glomma, Osensjøen, Søndre Osa, Renaelva med Løpsjøen, Østre Æra. I tillegg har vi småkraftverk i Glesåa og Løa, og Ingeborgbekken er snart under utbygging. Og store områder er avsatt for Forsvaret, Raskiftet vindkraftverk, hyttebygging. I tillegg kommer intensivt skogbruk med stort nett av skogsbilveger og flere store grus- og fjelluttak.

Fortsatt er det likevel betydelige gjenværende arealer med store naturverdier, som har stor samfunnsmessig betydning.

Det er viktig at forvaltningen av Åmot-naturen i årene framover skjer kunnskapsbasert og med varsomhet.

Naturvernforbundet i Sør-Østerdal mener derfor at naturmangfold, kulturmiljø og landskap bør være et av fokusområdene i den nye samfunnsplanen og bør inn i planprogrammet.

Dette har bred støtte i FNs bærekraftmål og i de nasjonale forventningene. Og i den statlige veilederen for planarbeidet legges det særskilt vekt på klima, natur og miljø for framtida.

Naturvernforbundet i Sør-Østerdal v/

Per Ivar Kvammen, leder

Finn Nygård, sekretær